

המטען

חלק ב'

גאת עמוס גולדס

להכניסן לשירות. בכל מקום בו החלו להשתמש בפיקות לא־מאכלות ירד בלאי הקנים באופן מפליא — ויחד עם זאת כמעט ואין עוד צורך בניקוי־לאחר־יריה.

יש עוד להזכיר את הצורות השונות של הפיקות. החומר המצית שבהן ניצת, כאמור, על־ידי מכה; לצורך המכה דרוש „פטיש” — ובכל־היריה משמש לכך הנוקר וה„סדן”.

בהתאם לצורת ה„סדן” נחלקות הפיקות לשלושה סוגים. את הסוג הראשון מהוות הפיקות בעלות הצתת הכרכוב. בשיטת הצתה זו אין הפיקה מהוה חלק בפני־עצמו, אלא הכרכוב הבולט הוא חלול, מלא חומר מצית ורך דיו כדי להיפחס על־ידי מכת הנוקר. כסדן משמשת כאן הדופן האחורית של בית הבליעה. הסוג השני הוא הפיקה מדגם בוקסר. כאן יש בתוך הפיקה־עצמה חתיכת פח המשמשת כסדן. בתרמיל קדוח מאחור נקב גדול־יחסית, הנפער אל מרכזו השקעוררית המיועדת לפיקה. פיקה זו מקובלת על האנשים הטוענים מחדש תרמילים ירויים, כי נוח מאד להוציא את הפיקה הירויה באמצעות מקב מתאים המושחל דרך הנקב שבמרכזו התרמיל. פחות נוחה מבחינה זו היא הפיקה מהסוג השלישי — דגם ברדאן. לפיקה זו אין סדן משלה; כסדן משמשת תחתית השקעוררית בה היא יושבת בתרמיל. מכיון שאין אפשרות לקדוח נקב־מעבר לנפץ הפיקה במרכזו ראש התרמיל, נאלצים להשתמש בשניים־שלושה נקבים קטנים יותר.

מהפיקה נדרש לתת להבה עזה שתמלא את כל חלל התרמיל ותצית במהירות הרבה ביותר את כל התומר־ההודף. דרישה זו מתמלאת על־ידי כך שממלאים את הפיקה בחומר־נפץ עז ביותר. יחד עם רגישותה המכנית של הפיקה עושה תכונה זו את הפיקה לדבר מסוכן ביותר ואין בשום פנים ואופן לשחק אתה או לנסות לפרק אותה מהתרמיל כשהיא „חיה”. אפשר בקלות להיפצע באופן חמור מפיקה זעירה זו. ראה — הוזהרת!

המאה הי"ט, בה הופיע האבש"ר נטול העשן, ראתה גם את המהפכה באורח ההצתה של האבש"ר — אלא שכאן החל השינוי הגדול כ־70 שנה מוקדם יותר. זה קרה כאשר כומר סקוטי, בשם אלכסנדר פורסית, המציא בשנת 1807 את הפיקה — כיפת נחושת שהכילה חומר הניצת עקב מכה. החומר הזה היה בראשונה, בדרך־כלל, כספית־רועמת. מאוחר יותר החלו להשתמש בתרכובות שאינן מכילות כספית, אלא אחוז גבוה של כלוראט האשלגן. בכך תוקנו שתי מגרעות של הכספית־הרועמת — נטיתה להתפרק, ועל־ידי כך להתקלקל, במרוצת הזמן וכן העובדה שבעת התפוצצותה מופרשת כספית מתכתית על דפנות התרמיל היוצרת אמלגמה עם הפליו ומונעת עקב זאת את השימוש המחודש בתרמיל. בארצות בהן נפוץ השימוש הספורטיבי ברובים היורים תחמישים בעלי הצתת פיקה נהוג להרכיב לתרמיל המשומש פיקה חדשה, למלאו חומר הודף, להרכיב קליע ובצורה זו גם לחסוך כסף וגם להתאים את התחמיש לדרישות בעל־הכלי — לגבי דיוק, מהירות־לוע, קול־נפץ או עשרות דרישות אפשריות אחרות. פיקה הפוסלת את התרמיל לשימוש נוסף היתה, איפוא, מבחינת ליקוי רציני.

ליקוי אחר של חומרי ההצתה שהוזכרו כאן היה בכך שהם גרמו לבלאי מהיר של הקנה. ליקוי זה משותף הן לכספית־הרועמת והן לפיקות הכלוראט, הנמצאות בשימוש נרחב בתחמושת צבאית גם כיום. עם ההתפוצצות נוצרים מלחים (במקרה של כלוראט האשלגן נוצר כלוריד האשלגן); מלחים אלה, יחד עם לחות שהם סופגים במהירות מהאוויר גורמים להתהוות חלודה בקנה ולאיכולו המהיר. יצוין כאן שעיקר מטרת הניקוי־לאחר־יריה הוא סילוק מלחים אלה, ואילו לסילוק הפיח אין בעצם כל חשיבות מעשית.

בשנות השלושים של המאה הנוכחית החלו להופיע פיקות ממולאות חומר שאינו יוצר מלחים מאכלים. כיום ממולאת למעשה כל התחמושת־לצרכי־ספורט בפיקות כאלו, ואף הצבאות השונים מתחילים

(המשך מעמ' 13)

זו, בה הונחתו בין 500 עד 1,000 „הנחתות” גרעיניות, סבלה האוכ־לוסיה האזרחית, על פי ההערכה, לכל הפחות 1,500,000 אבידות בהרוגים או בפצועים אנושות על־ידי קרינה.

טעם שלישי להפסקת ההשענות על כלי־זין גרעיניים הוא „המראה החדש” של האסטרטגיה־רבתי האמריקנית, שהסירה מעל הפרק את „הגמול האדיר” — והעלתה תחתיו את „התגובה הגמישה”. פרושו של הדבר — יכולת להגיב על התקפה סוביטית בדרכים שונות, לרבות מלחמה „מקובלת” מזה והאיום בהפצצה גרעינית „סלקטיבית” מזה. אך בגלל החזיון הצפוי והמפיל־חיתו של „העליה בסולם” —

עלולים כלי־זין גרעיניים טקטיים להוליך אוטומטית אל חילופי־מהלומות גרעיניים חובקי־עולם.

חלפו הימים בהם מתכנני נאט"ו — ששאבו עידוד ממחירם הזול של כלי־זין גרעיניים קטנים הנישאים בידי אדם אחד, כגון „המרגמה” המכונה „דייוי קרוקאט” — אימצו לעצמם את הססמה (המתחרות באנגלית): „דייוי־קרוקאט בכל כיס”.

„ארמית הריין הבריטית” וש־השביעיות האחרות בכוחות הקרקע של נאט"ו, מוכרחות להתארגן באופן המאפשר להן להגיב על גייסות בגייסות — אולי תוך כדי קיצור קו־החזית הבריטי הנוכחי — והעברת חלק ממנו לעוצבות גרמניות.